

Előfizetési árak:

Egész évre . 20 kor. — fill.
Félévre . . 10 > — >
Negyedévre . 5 > — >
Egy óra . . 1 > 70 >
Egyes szám ára 8 fillér

Kiadóhivatal:

Mária-utca 1. sz.
hol az előfizetések és a hir-
petések elfogadtnak.

Szerkesztői iroda:

Mária-utca 1. sz.
első emelet,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot

vis'sza nem adunk.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Kérvényezési jog.

Pécs, 1901. december 10.

Igazán fölháborító dolog, hová sülyesztette a kormányok nyomása alatt az országgyűlés képviselőháza az állampolgárok kérvényezési jogát. Más alkotmányos államokban oly fontos jogosítványa ez a nemzet tagjainak, a mely folytonos eleven kontaktusban tartja a nemzet egyetemét annak alkotmányos képviselével s biztosítja ennek működésére az egész nemzet befolyását, a melynek a képviselők megválasztásában kimerülnie s a megválasztott képviselők működésével szemben megszűnnie nem szabad.

Nálunk azonban dogmává lett, hogy a képviselőház a hozzá érkezett kérvényekre rá se hederítsen, azokra vonatkozólag még a vélemény-nyilvánítástól is tartózkodják, hanem — mint Kossuth Ferenc tegnap találóan megjegyezte — egyszerűen beálljon postásnak a kérvényezők és a kormány közé s a kérvényeket minden megjegyzés nélkül kiszolgáltassa az illető szakminisztereknek, akik így, a törvényhozástól nyert minden direktiva nélkül, egészen szabad tetszésük szerint bánnak el azokkal, legtöbbjüket örök álomra kárhoztatva a miniszteri irattár sötét fiókjaiban.

Szell Kálmán a képviselőház tegnapi ülésén amaz indítvány ellenében, hogy a harmadik évüket szolgáló katonáknak a mezőgazdasági munkák idejére való szabadságolását szorgalmazó kérvény pártolólag adassék ki a honvédelmi miniszternek, azzal kardoskodott, hogy helytelen volna, ha a Ház klasszifikálna a kérvények között, hogy melyiket részesítse nagyobb figyelemben, mert nisz a minisztereknek ugyis hivatali kötelességük minden kérvényt egyforma lelkiismeretességgel elintézni. Kérvény és kérvény között tehát különbséget tenni nem szabad.

Nos hát kérjük, ha a képviselőház kérvény és kérvény között különbséget tenni nem szabad, hanem bizakodva abban, hogy a miniszternek ugyis kötelessége azokat lelkiismeretesen elintézni, minden véleménynyilvánítás nélkül ki kell szolgáltatnia a kormánynak: akkor mit ér és mire való az állampolgároknak az a joga, hogy kérvényeikkel az országgyűléshez fordulhatnak? Ha a miniszterek hivatali kötelessége teljes biztosítékul szolgál arra nézve, hogy a kérvényekben panaszolt bajok orvosolva is lesznek, akkor az országgyűléshez való kérvényezés csak hátráltatója ennek az orvoslásnak, a melyet sokkal rövidebb uton érhetnének el a kérvényezők, ha kérvényeikkel közvetlenül az illető miniszterhez fordulnának.

Csakhogy a kérvényezési jogot az alkotmány nem azért biztosítja a polgároknak, hogy az országgyűlés a kérvények egyszerű továbbító hivatala legyen, hanem azért, hogy az előterjesztett kérelmek fölött maga foglaljon állást s ha ez kedvező a kérelemre, annak megvalósítására a maga törvényhozói súlyával is közreműködjék.

Minden jog csak úgy képez élő valóságot, ha azzal szemben a másik részen megfelelő kötelesség létezik. Az országgyűléshez való kérvényezés jogával szemben tehát az a kötelessége áll fenn az országgyűlésnek, hogy a hozzáintézett kérvények fölött legalább véleményt nyilvánítson. Mert a kérvények egyszerű továbbítása olyan kötelesség, a melynek teljesítését a polgárok nem az országgyűléstől, hanem a postától igényelhetik.

Tessék csak elolvasni akármelyik kérvénynek a kérelmi részét; abban mindig az foglaltatik, hogy az illető hatóság, egyesület vagy magánszemély kéri az országgyűlést, miszerint intézkedjék a kérelem teljesítése iránt, vagy közvetlenül a saját hatáskörében hozandó törvényvel, vagy a kormánynak adandó utasítással. És a mikor a kérvényezők ilyen petitumokat terjesztenek elő, nem lépik túl azt a jogkört, a melyet nekik a kérvényezés alkotmányos joga biztosít, mert a dolog természetében rejlik,

A „Pécsi Figyelő” tárcája.

Vörösmarty Mihály emlékezete.

— A pécsi »Nemzeti Kaszinó« 1901. évi december 7-iki ünnepélyére írta és felolvasta: dr. Vass

Bertalan. —

(Folytatás.)

Ne késlekedjél! első és legszentebb legyen előtted a haza, mondta Deák Ferenc.

A szent haza képe, a magyar nemzeti ideál Vörösmarty költészetének középpontja, képzeletének lángra gyújtója, eszméinek, érzelmeinek kiapadhatatlan forrása. A magyar föld, nemzeti nyelv, magyar alkotmány szeretete szülte meg nemzeti imánkat, a Szózatot, az ész és szív egyik legremekőbb alkotását.

Hazaszeretetében fogamzott meg az a rajongásszerű kegyelet, melylyel történetileg nevezetes helyeinket körülveszi, a királyok hamvait őrző Fehérvárt, ősi alkotmányunk szülőföldjét, Egert a magyar hősiség csatapiacát, a Völgységet, ifjúkori ábrándjainak tündérlihetét, Visegrádot, a királyi pompa és fényűzés színhelyét. Hazaszeretete fakasztott könyvet szemében Mohács térein, ez indította, hogy trofeumot állítson Pusztaszer, Szigetvár, Nándorfehérvár emlékének, az vezette, hogy Árpád s a honszerző vezérek diadalmas zászlói alatt bejárja a honfoglalás területét Zalán futásában, hogy halhatatlanná tegye Ságvár és Urhida végzetes párbaját a

Két szomszédvárban. Hazaszeretete adta kezébe a lantot, hogy megénekelje a tihanyi viszhangot, az adta kezébe a kupát, hogy Eger, Tokaj, Ménes és Somlyó borával felköszöntse a hazát, felköszöntse Főti dalában a legelső magyar embert, a királyt. Ez vezette, hogy a magyar föld s a népelet számos tipikus jelenetét megénekelje humoros dalaiban. S mikor a vész kitört, ez szakította le lantja hurjairól Harcidalában a magyar föld védelmének riadóját: „Alant apáink sirja, itt minden rög, fűszál miénk, magyarnak lelke, karja véd minden porszemet; e drága föld színét borítsák szerteszt a pártütőknek véres csontjai“.

S a magyar nyelvnek volt-e, lesz-e valaha lelkesebb apostola nála? Nem az ő lantján fakadt-e a keserű önvád, hogy még a vad is hű és faja hanghoz: mi megtagadtuk önmagunkat, megtagadánk, haza nyelve, téged? Nem ő ejtett-e panaszhangokat, hogy a nádort nem egyenlő hang üdvözli országos utjában? Nem ő magasztalta-e a színház nemtőjét, Széchenyi mostoha lányát, hogy őt a drága honi szózat ki nem fárasztja? S nem ő esdekelt-e az uri hölgyhöz s benne minden magyar honleányhoz: „Teremtsd elő azon dicső időt, hol a magyar szó s név imádván lesz?“

Igen, imádottnak kell lenni a magyar névnek, szónak. Ez fajunk életének gyökere, hazánk jövő boldogságának záloga, az új ezerév alapköve. „Teljes birtokában lenni a nyelvnek, melyet a nép beszél: ez az első s elengedhetetlen feltétel“, mondja Kölcsey: „meleg szeretettel függj a hon nyelvén, foly-

tatja tovább, mert haza, nemzet és nyelv, három egymástól válhatatlan dolog. Tiszteld s tanuld más mivelt népek nyelvét is, . . . de soha ne feledd, miképen idegen nyelveket tudni szép, a hazait pedig lehetőségig mivelni kötelesség“. Szól ez az oktatás minden idők s minden helyek embereinek. Szól a Kárpátoknak, az erdélyi havasoknak s a négy folyam partjainak egyaránt. Értsen belőle a puszták lakója, a kőfalak közt nyüzsgő tömeg, palota és kunyhó, értsen belőle az eke, gép és toll embere. Nem igaz fia, nem hű leánya a honnak, ki hazája nyelvét elhanyagolja.

Azt mondjátok talán, hogy ez a nemzet kicsiny, hogy ismeretlen a nagyvilág előtt? Annál több oka van, hogy kövesse a nagy nemzetek példait, Angol, francia, s a többi nagy nemzet szívósan ragaszkodik nyelvéhez, fájához s szellemének termékeivel hódítva járja be a világot. S ha ismeretlenek vagyunk a nagyvilág szinpadán, volt idő, mikor a magyar megismertette magát fegyverének élével, ismeresse meg magát ezentúl szellemének erejével s a nemzetéhez való törhetlen ragaszkodással. Mert nem igaz az, hogy a magyar önerejéből a szellem-világ magasába felemelkedni képtelen. A mint hazája földjében terem a tiszta buza, hegyeiben s mézizű nektár, ugy agyában, szívében könnyen fogamzik meg az egészséges gondolat, nemes érzemény, s Vörösmarty gazdag nyelve bizonyosság, hogy mindazt kifejezni tudja.

A kit magyar törvény véd, magyar föld ápol és takar el, legyen magyar szívből, gondolatban, szóban és tetteiben egyaránt. S

hogy a kérelem fölött érdemileg határozni kötelessége is annak, akihez kérvényt intézni a törvény valakit följosít. A kérvénynek minden megjegyzés nélkül való átküldése máshoz pedig ennek a kötelességnek nem teljesítése, hanem egyszerű lerázása, áthárítása arra a harmadikra.

Ezzel szemben csakugyan frivol fölfogás az, amely Széll Kálmánnak Kossuth Ferenc felszólalására adott válaszában megnyilatkozik. Azt mondta ugyanis Széll Kálmán, hogy nem áll, mintha a képviselőház csak egyszerű postása volna a kérvényezőknél, mert ime a kérvények tárgyalatnak is a Házban. Hát hiszen az a képviselőházi tárgyalás lényegileg és végeredményében bizony nem egyéb, mint postai kezelés, mert a postán is sokszor tárgyalják, hogy kézbesíthetők-e a küldemények s hova irányítandók. De véleményt a képviselőház éppen úgy nem mond a kérvények fölött, mint a hogy posta nem szolgál véleménynyel a címzettnek, mit csináljon a neki kézbesített küldeménynyel.

Az a nézete pedig a miniszterelnöknek, hogy egy kérvénynek, bármilyen legyen is az, pártolólág való kiadása teljesen fölösleges, mert a minisztereknek ugyanis hivatalos kötelességük minden kérvényt egyforma lelkiismeretességgel elintézni, beleillenek akármilyen kényuralmi rendszerbe, de az alkotmányos fölfogással merőben ellenkezik. Hisz ha a miniszterek lelkiismeretességében való megnyugvás olyan érinthetetlen dogma lenne, hogy a mellett fölösleges a törvényhozás véleményének nyilvánítása, akkor teljesen fölösleges az állampolgároknak megadni a jogot, hogy a kormány helyett a törvényhozáshoz forduljanak kérvényeikkel.

Hogy nálunk a polgárok kérvényezési jogával való elbánás ide fajult el, az különben csak természetszerű következése a mi talmi alkotmányosságunknak. Megvan

ugyan nálunk az alkotmánynak minden szokásos szerve, csak hogy ezek mind forditva működnek. Nálunk nem a kormány végrehajtó szerve a népképviselői törvényhozásnak, hanem a népképviselő a végrehajtója a kormány akaratának.

A népképviselőt nem kezdeményezhet semmit, ha azt a kormány kezdeményezése meg nem előzte, mert ettől várja az irányítást, nehogy a saját irányításával zavarba hozza a kormányt, a mely nem a népképviselőtől, hanem a bécsi hatalmaktól függ. Már most hogy követelhetnék az egyszerű kérvényezőktől, hogy ez a népképviselőt az ő kedvükért keresztültörje az eléje rakott gátakat s az ő kérelmeik tárgyában mondjon kormányt irányító véleményt, mikor az ország legfontosabb törvényhozási kérdéseiben is mindig a kormány irányítását várja, mielőtt maga állást foglalni merészelne.

A nemzet törvényhozási jogának meghamisítása mellett nem maradhat meg hamisítatlanul a polgárok egyik legszebb alkotmányos jogosítványa, a kérvényezési jog sem.

Hírek.

Pécs, 1901. dec. 10.

Naptár 1901. december 11-én.

Naptár: szerda, dec. 11. — Róm. kath.: Damár. — Prot.: Damár. — Görög-kei. (nov. 28.) Uj István. — Zsidó: Tebe! 1. — Nap kél 7 óra 23 perckor; nyugszik 3 óra 52 perckor. — Hold kél 7 óra 21 perckor reggel; nyugszik 4 óra 27 perckor délután.

Időjelzés: A központi meteorologiai intézet jelzése szerint: fagypontról körüli hőmérséklet és helyenként csapadék várható.

Színház: „Ikkrek“ operette Szoyer Ilonka utolsó vendégfellépte.

legyen magyar főleg a honleány, kitől mindazt, mi szép, jó, tiszta és szent, várja a haza. Ne vezesse félre a divat, szeszély, a nagyzás, hisz a női lélek tartalmát elárulja egy szó, szive visszatükröződik tekintetén, előkelősége egy mozdulatából megérthető s mindezt nem pótolja a külföldieskedés máza.

Majd ha minden magyar nő lelkét áthatja Vörösmarty szelleme, ha minden templom, iskola és hivatal megteszi kötelességét a magyar nyelv érdekében, akkor imádott lesz és csak akkor lesz imádott a magyar szó és név hazánkban.

Vörösmarty költészete a magyar alkotmányos szellem hű képmása. A magyar ragaszkodása törvényes fejéhez lépten-nyomon kifejezésre jut, törvény védi a népet a zsarnokság elnyomás ellen s a szabadság a magyar alkotmány éltető eleme.

A magyar nemzet lojalitását semmi sem fejezi ki hivebben, mint az öreg köznemes, ki Cillei és Hunyadiakban így szólítja meg a királyt: »Uram király, te jó vagy és kegyes, óh jöjj közénk s az Isten anyala nem őriz jobban, mint mi tégedet.« De viszont a Bujdosókban megkívánja kint, hogy a király saskirály legyen, erények és tökélyek tüköre, mert a magyar bálványimádó lenni nem tud. Máshol Hunyadi László óva inti a királyt, hogy ne németezzen, idegen tanácsra fellegvart ne rakjon, a külföld csak magának jó.

A lojalitás nemes érzelme fakasztotta Vörösmarty lantján a Hymnus magasztos esdekléseit, hogy a király, ki fényben milliók felett van, legyen dicsőbb erényben és hata-

lomban; ez adott neki ihletet a Főti dalra, a legszebb felköszöntőre, hogy a király »lelje népe boldogságán örömet s hir, szerencse koszoruzza szent fejét«. S az ősz Peterdi felköszöntésére ez adta Mátyás ajkára a dicső választ, melyet hazánk nagyasszonya, a magyar nép martir-emplékü királynéja megismélt Gödöllőn: »Addig éljen, míg a honnak él!»

A magyar nép szeretetét, védelmét tükrözik vissza Salamonban Erneyi szavai: »Szeresd, kiméld a népet, oh király!« Szép Ilonkában Mátyás király felelete: »Egy király se inkább, mint hitetlen nyög a népen a rossz s tehetetlen«; s egy epigrammjának ezen ötlete: »Szánod a pórt s mégis rajtok szánkázni szeretnél, e szabadelműség szép, de felette gyanus.«

S a magyar szabadság eszményképe lángbetűkkel van beírva lelkébe s költészetének fényes lapjaira. »Zászlónkon a szabadság s függetlenség ragyog, vész és halál reá, ki ez ellen fegyvert fog,« riad fel harci dalában. A szabadság rajongó szeretete heviti Szózatában, Az élő szobor, Mikes búja c. költeményeiben s Hymnusában.

De nem az a szabadság, mely vak önzésében ledönti a jog korlátait. Pusztaszert nem azért örököltette meg költészetével, hogy a féktelen indulatok csapongásának gyujtson tömjént, hanem mert Árpád ott szerzett törvényeket, melyekkel a hont biztos alapra helyezte. S mikor a szabadság Istenéhez fohászodik, nem azt kéri, hogy vágyaink telhetetlenségével keresztül gázoljunk a jog s igazság remek épületén, hanem hogy meg-

— (**Baranyavármegye közigazgatási bizottsága**) ma délelőtt 9 órakor tartotta rendes havi ülését báró Fejérváry Imre dr. főispán elnöke alatt. — Az ülésen résztvettek: *Kossits* Kamil főjegyző, mint alispán helyettes, *Reek* Dezső dr. és *Vadnai* Jenő dr., tiszteletbeli főjegyzők, *Dragonescu* Döme, kir. pénzügyigazgató, *Salamon* József, kir. tanfelügyelő, *Benkő* Gyula, *Hinka* László, *Driess* Lajos, *Kovácsfi* Kálmán főmérnök, *Német* Lipót, *Déván* Ottó, kir. ügyész, *Jeszenszky* Lajos, árvaszéki elnök, *Nagy* Jenő, tiszti főügyész, dr. *Johann* Béla, tiszti főorvos, *Simonffy* János, *Ország* Lajos, ifj. *Jeszenszky* Ferenc, *Miksik* Ákos főállatorvos és a referens aljegyzők. A bizottság egyszerűen tudomásul vette az árvaszéki elnök, a tiszti főügyész, a kir. főmérnök, a kir. tanfelügyelő és a kir. ügyész havi jelentéseit s az előadók ügyeit letárgyalván, az ülés fél tizenkét órakor ért véget.

— (**Személyi hir.**) Az országos függetlenségi és 48-as párt tegnapi ülésén *Jobst* László ügyvédet, a pécsi ügyvédi kamara alnökét, egyhangulag megválasztották a párt kültagjává.

— (**Megyei tisztújítás.**) Mint azt már megirtuk Baranyavármegye törvényhatósága f. é. december hó 23-án tisztújítást tart, melyre vonatkozólag a megye főispánja, ma a következő meghívót bocsájtotta ki: »Baranyavármegye bizottsági tagjait az 1901. évi december hó 23-án délelőtti 10 órakor Pécsen, a vármegye gyűléstermében tartandó általános tisztújító közgyűlésre tisztelettel meghívom. Targysorozat: 1. Megnyitás. 2. Tisztújító szék tartamára jegyző és tiszti ügyész helyettesítése. 3. Kijelölő választmány megalakítása. 4. A választott eddigi tisztikar és az összes tiszteletbeli tisztviselők leköszönése. 5. Tisztújítás. 6. Árvaszéki elnököt helyettesítő ülnök kijelölése. 7. Tiszteletbeli tisztviselők kinevezése. 8. A választott tisztikar és

értsük ezt a nagy szöveget s tiszteljük azt a törvény ércszavában.

Igy magasztosul fel Vörösmarty lelkében a szent haza képe s így emeli fel előtünk az oltárt, melyet atyáink építettek Istennek, így szenteli meg a házat, melyben az élet első örömeit izleltük, így köt össze szülőt, hitvest, gyermeket, rokant, barátot és polgárt egy nagy családban, melynek tagjai, a magyar haza szeretetében, melynek mindannyian kiegészítő részei vagyunk. »Szeresd hazádat, zengi egyik legszebb éneke, tégy, tőrj érte mindent, a mi bánt, kint, szegyet és halált.« S a mint felgyult képzelme ércbetűkkel vési szívünkbe a haza szent nevét, a mint szívverésbe mártott ecsettel rajzolja szemünk elé a hont multja dicsőségében, jelene gyászában, az elhagyott anya bánatában, a szebb jövő biztos reményében, titáni erővel csap bele a megfeszített hurokba: »Hazádnak rendületlenül légy hiva óh magyar, bölcsőd az s majdan sirod is, mely ápol s eltakar.«

A magyar haza eszményképeinek megalakításában s örököltü nemzeti imánk megteremtésében nyilatkozik Vörösmarty költészetének újabb etikai oldala.

Minden államnak talpköve a tiszta erkölcs, énekelte Berzsenyi Dániel.

Az erkölcs külső és belső tevékenység. Az elvetett mag feltöri burkát s merészen kel ki a nemlét honából; gyökeret ver az anyaföldbe, büszkén emeli fel törzsökét a levegőbe, ágakba fosztja szét koronáját, lombfűzérrel, virágdiszszal, gyümölcssteherral rakja meg kalapját; a fáradtnak árnyas pihenőt, az

a kinevezett tisztviselők eskütétele. 9. Jegyzőkönyvet hitelesítő küldöttség megválasztása. Kelt Pécsen, 1901. évi december hó 9-én. Dr. báró Fejérváry Imre főispán.

— **(Telekkönyv Szent-Lőrincen.)** Mint értesülünk, a m. kir. igazságügy-miniszter a szent-lőrinci kir. járásbírósgát telekkönyvi hatósággal is felruházta s így a községben egy a telekkönyvi hatóság elhelyezésére szükséges, megfelelő épület fölépítése vált szükségessé. Az épület létesítési munkálatainak teljesítésére árlejtést hirdettek 36726 kor 62. fillér vállalati összeggel. Az árlejtést f. é. december hó huszonkettedikén d. e. 10 órakor tartják meg a szentlőrinci körjegyzői irodában, hova szabályszerűen felszerelt ajánlatok december hó huszonnegyedikén déli tizenkét óráig adandók be.

— **(A megye közegészsége.)** Johann Béla dr., tiszti főorvos jelentette a mai megyei közigazgatási bizottsági ülésén, hogy a megye területén mult hóban a közegészségi állapot általában kielégítő volt. Kivételt képez a mohácsi és hegyháti járás, hol járványos betegségek uralkodtak, Különösen a hagymáz és roncsoló toroklob grasszált s husz haláleset okozott. A bar.-baáni tifuszjárvány még nem szűnik s jelenleg is tizennyolc beteg van. Az utolsó megbetegedési eset azonban november 28-dikán lett bejenteve s ebből következő a járvány most már nem terjed. Összesen kilencven tifusz eset fordult elő a járvány fellépte óta s ebből tizenhárom halállal végződött.

— **(Jelentés a vizről.)** A Tettye forrás vizállásáról a főmérnöki hivatal a következő jelentést adta ki: Folyó hó 10-én reggel 6 órakor a tettyei vize tartóban 850, az ellentartóban 910 kb. viz volt; a hozzáfolyás 24 óra alatt 1440 köbméternek találtatott. — A magánvezetékeket a mai napon ismét megnyitották.

— **(Agyonütötte a fa.)** Hosszúhetényen a napokban Ferenc József, ottani éhezőnek ételt, a betegnek orvosságot kínál: miközben kérgei alatt a belső átalakulások, az anatómiai elváltozások, vegy bomlások megszámlálhatatlan folyamatai mennek végbe.

Ilyen az emberi élet. Az ember semmiből valamivé lesz, gyökeret ver a társadalom talajában, jellemének törzsökét tetteinek virágos, leveles és gyümölcsös ágaival ékesíti fel, hozzáást a fáradt menedékért, a koldus kenyérért, a kétségbeesett vigasztalásért, rokon, barát, haza és emberiség kívánja áldozatát: miközben belül a kéreg alatt a belső megindulások, a gondolatok, érzelmek kémiai átalakulásai folynak, a szenvedélyek és vágyak khaotikus csatái dühöngnek.

A belső erő s a külső munka, melyek egymásra viszonylanak, teszi ki az élő szervezetet. A milyen a plazma a mag burkolatában, olyan lesz a virága, gyümölcse. A milyen az ember belső tevékenysége, lélek- és szívilága, jellemének plazmája, olyan lesz külső életéből, tetteiből folyó érdemeinek virága, gyümölcse is.

A tiszta erkölcs nem más, mint tiszta erő és munka, tiszta jellem és érdem összefoglalása a derék életben. Ily derék élet milliói teszik az állam talpkövét, támaszát.

Nincs magyar költő, ki a tiszta erkölcs kultuszához annyi becses anyagot szolgáltatott volna, mint Vörösmarty

(Vége köv.)

lakos a »Szén gödör« nevű községi erdőben fát vágott, a midőn favágás közben egy hatalmas ág leszakadt, mely Ferencet oly szerencsétlenül találta, hogy az ember eszméletlenül összerogyott s míg hordágyon lakására szállították, utközben meghalt. A boncvizsgálat megejtése végett dr. *Trixler* Rudolf, járásorvos és *Forray* Valér, tb. főszolgabíró a helyszínére utaztak.

— **(Egyhavi adó.)** *Dragonescu* Döme kir. pénzügyigazgató jelentése szerint a megye területén a mult hóban befolyt 664.945 kor.; a mult év hasonló időszakában 678.874 kor. Tehát az idén 13.929 kor. kevesebb adó folyt be, mint tavaly. A folyó év 11 hónapjában befolyt 3.010.726 kor.; tavaly 3.042.892 kor. Tehát az idén 31.760 kor. szintén kevesebb adó folyt be. Hadmentességi adóban az idén befizettetett 21.985 kor.; hátralék van 66.800 korona. Az adók kedvezőtlen befizetését az okozza, hogy főképp a községek, mint olyanok, nem fizetik rendesen az adót. Épen ezért a pénzügyigazgatóság azt tervezi, hogy az ily községi adóhátralékok után a késedelmi kamatok a községi előjárásra és jegyzőkre rovassanak ki. Különben, hogy az adók mily rosszul folynak be és mennyi válik a hátralékok közül behajthatatlanná, mutatja épen a mai közigazgatási bizottsági ülésen előfordult azon eset, hogy huszezer korona körül kellett behajthatatlanság címen az adót leírni.

— **(Gazdasági tudósító.)** A m. kir. földművelésügyi miniszter *Gaál* István büssüi lakost Somogyvármegye igali járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **(Tizenhat megmárt egyén.)** A megyei főorvos jelentése szerint a megye területén a mult hóban tizenhat egyént marta meg kóbor kutyák. Mind a tizenhatan felszállították a budapesti Pasteur-intézetbe. Szabolcson öt, Mohácson hét, Vasason kettő, Málomban egy és Nádasdon is egy ily eset történt. A hatóság a legszigorubb intézkedéseket tette s elrendelte az eb-zárlatot s a gyanus ebek elpusztítását.

— **(Merész betörő.)** *Merz* Ferenc, püspök-szent-erzsébeti lakos házába a közel multban egy eddig ismeretlen tettes betört, még pedig úgy, hogy a ház előszobájának ablakát benyomta, behatolt az előszobába s az ott levő almáriomot feltörve, abból három darab tiz frankos aranyat és egy arany gyűrűt lopott el. Innen aztán bement a *Merz* Ferenc tulajdonát képező, szomszédos szatócsüzletbe, ahol a pénzszerényt törte fel s abból körülbelül huszonkét korona készpénzt vett magához. A betörőt körözik.

— **(Vissza a börtönbe.)** Ács Ferenc pécsi lakos azokból a szerencsétlen, vad természetű emberekből való, kik a legcsekélyebb dolgon is felbuzdulva, menten ütésre emelik az öklüket s ha előnti a vér a fejüket, még az emberöléstől sem riadnak vissza. Ács Ferenc már teljesen megbarátkozott a börtön levegőjével, hova — fokozatosan haladva — először könnyű, majd súlyos testisértés, végül pedig emberölés kísérlete miatt került. Tegnap szabadult ki Ács Ferenc hosszabb raboskodás után a pécsi kir. ügyészség fogházából, de nem valami békés hangulattal. Már a börtönben hallotta, hogy a vele vadházasságban élt asszony nem valami erkölcsös életet folytat, a

miért is elhatározta, hogy a fogházból kiszabadulva megöli az asszonyt. Ezt a véres szándékát végrehajtandó, tegnap estefelé elment a Szigeti-Országut 3. számú házba, hol az asszony szolgált s aztán egy élesre fent konyhakéssel rárontott a feleségére. Ennek segélykiáltásaira azonban előrohantak a házbeli, kik lefűlelték a dühöngő embert s átadták a rendőrségnek. Így hát Ács Ferenc rövidesen visszakerül a börtönbe, ahonnan csak huszonegy óra előtt szabadult ki.

— **(Új segédjegyzői állás.)** A megyei közigazgatási bizottság mai ülésében elhatározta, hogy a szászvári körjegyzőség mellé az anyakönyvi ügyek ellátásával is foglalkozó új segédjegyző szükséges. Ezért felterjesztést tesz a bizottság a belügyminiszterhez az ez álláshoz szükséges 400 forint államsegély megadása iránt.

— **(Gyűjtés a tüzkárosultaknak.)** Alig mulik el hét, hogy az ország valamely részéről falvakat pusztító tűzvésznek hire ne érkezzék hozzánk. Legujabban Torda-Aranyos vármegyéből érkezett a hír, hogy az ottani *Magyar-Szilvás* községben tizenegy ház és gazdaság lett a tűz martaléka és ezzel együtt tizenegy család hajléktalanná. A megye alispánjának kérelme folytán, Baranyamegye területén is gyűjtést rendeztek a károsultak javára. Adományok jövő 1902. évi január hó 30-ig Baranyamegye alispánjához küldendők.

— **(A cséplőgéptulajdonosok iparosok.)** A m. kir. kereskedelmi miniszter a napokban, több oldalról történt kérdés-ködéskés folytán, érdekes elvi jelentőségű határozatot közölt valamennyi másodfoku iparhatósággal. E határozat szerint az oly egyének foglalkozása, kik saját gazdasággal egyáltalán nem bírván, cséplőgépet kizárólag abból a célból tartanak, hogy azzal mások terményeit akár pénzért, akár részért kicsépeljék, iparosoknak tekintendők.

— **(Ismét a honi ipar.)** Az orvosi tudomány az agóniában vergődő, nagy betegek számára ismer egy bizonyos gyógyszert, valami aether-féléit, a melytől rövid időre visszatér az élet a már hűlő testbe, még egy pillanatra fel-fel lobban az eszmélet is, de persze ott, ahol a hatalmas kaszás kiterjesztette fekete szárnyait, már csak hiába való fáradozás az ilyen aetherikus éltetés. — Körülbelül ilyenforma benyomást tesznek az emberre azok a különböző »állami intézkedések«, melyek a »hazai ipar« fellendítése érdekében a kormány részéről történnek. A miniszterek időközönként utasítják alárendelt hatóságaikat, hogy szükségleteiket hazai forrásokból szerezzék be s aztán — ahogy a pesti rendőr mondja: »le van!« A miniszter pedig teljesen nyugodt, hogy a hazai ipar fellendítése érdekében minden lehető elkövetett. Ezekből a miniszter-nyugtató intézkedésekből való a belügyminiszternek ama legutóbb kelt leirata is, mely szerint utasítja a törvényhatóságokat, hogy városi, községi valamint közpénzekből segélyezett tűzoltó egyesületek szükségleteiket hazai forrásokból szerezzék be.

— **(Új postaügynökségek.)** A m. kir. postaigazgatóság értesítése szerint a kereskedelmi miniszter megyénk *Magyar-Egregy* és *Zaláta* községeiben postaügynökségek felállítását határozta el. *Mocsolád* köz-

ségben is postaügynökséget szervez a miniszter; bár a község postahivatalt kért és ennek költségeihez hajlandó is hozzájárulni. Epen ezért a megye közigazgatási bizottsága felterjesztést fog tenni a miniszterhez, hogy Mocsoládon postahivatalt állítson fel.

— **(Járványok a vidéken.)** Dacára annak, hogy az elmúlt november hónapban több okunk volt az időjárás zord voltára panaszkodni, mint a folyó december hónapban, az elmúlt november havi közegészségügyi viszonyokra nincs okunk panaszkodni. Baranyavármegye közegészségügyi hatósága most bocsájtotta ki a múlt november hó 15-től november hó 30-ig terjedő félhónap alatt a megye területén előfordult járványos betegségekről szóló kimutatását, mely szerint a legtöbb megbetegedést a kanyaró okozta, mely ötvenegy kóresettel szerepel a kimutatásban, bár az e járvány okozta halálesetek száma csak kettő. Jóval enyhébb lefolyásúak voltak a vörheny, bélhagymáz és toroklob.

— **(Terjed a sertésvész.)** Megyénk több községében uralkodott már eddig is a sertésállományban a sertésvész. Legujabban, az állami állatorvos jelentése szerint, *Gyúd*, *Kovácskida*, *Monosokor* és *Málom* községekben lépett fel. Nevezett községek ennél fogva kiviteli zár alá helyeztettek.

— **(A mezőgazdasági bizottság ülése.)** Baranyavármegye mezőgazdasági bizottsága tegnap délután három órakor a vármegye közgyűlési termében, *Országh* Lajos elnöklete alatt ülést tartott, melyen folyó ügyeket intéztek el.

— **(Uj községi vágóhid.)** Valóban dicséretre méltó az a buzgó tevékenység, melyet némely község a maga kulturális fejlődésének érdekében kifejt. Mint azt a megyei állandó választmány tegnap délelőtt tartott ülésén bejelentették, e törekvő községek közé állott a pécsi járás *Vasas* községe is, mely bejelentette a vármegyének, hogy községében közvágóhidat épített s a felmerülő beruházási költségeket egy felveendő kölcsönből fogja fedezni. Az állandó választmány meglegedéssel vette tudomásul a jelentést.

— **(Hordárok ügye.)** Belügyminiszteri rendelet folytán, a vármegye a közelmúltban foglalkozott a hordárokra vonatkozó szabályrendelet módosításával, mely módosított szabályrendeletet tegnap tárgyalta a vármegyei állandó választmány, melynek javaslata főleg a hordárok számának megállapítására vonatkozott akként, hogy háromezer lakossal bíró város, vagy községben öt, három ezertől tizezer lakosig bíró városokban pedig tíz legyen a hordárok számának maximuma. Ezt a maximumot az állandó választmány *Német* Lipót, bizottsági tag indítványára akként módosította, hogy 3 ezer lakossal bíró községekben tíz, ezen felül 10 ezer lakosig bíró városokban husz, s a tizezer lakosnál többel bíró városokban harminc legyen a hordárok számának maximuma.

— **(Hangverseny.)** Szigetvárott f. hó 7-én tartották meg a szegény ovodás gyermekek segélyezésére rendezett hangversenyt, mely minden ízében jól sikerült. A szereplők általános tapsvihart arattak az elfadott számokkal és több pontot megkellett ismételni. Hangverseny után tánc volt.

— **(Egyházi adóreform.)** Ismeretes dolog, hogy a ref. egyház adózási rendszerének reformja érdekében a konvent már megkezdte a munkálatokat, hogy a legközelebbi zsinat elé kész tervezetet terjeszthesse az egyház híveinek megadóztatási módzatára. E célból az adóügyi bizottság előadóját megbizta, hogy készítsen egy adókulcsot, melynek alapján a presbiteriumok próbaköltségvetéseket állítsanak össze s küldjék fel egyházi felsőbbségükhöz, hogy ebből megállapíthassák, milyen lenne az egyes egyházak pénzügyi állapota. Miután azonban ez az adókulcs még nem készült el, *Antal* Gábor püspök sürgősnek tartván a kérdést, maga készítetett egy ilyen adókulcsot s felhívta a dunántuli gyülekezeteket, hogy ennek alapján készítsék el próbaköltségvetéseiket. *Antal* Gábor terve szerint 16 egyházi adóosztályba soroztatnának a hívek. E terv szerint a legkisebb adó 5 korona, a legnagyobb 200 korona lenne. Kétezer korona állami adó után ugyanis ennyi egyházi adó esne, mert a tervezet az ennél magasabb állami adót már nem veszi figyelembe.

— **(Gyászos disznótor.)** Gyászos, halálos végű disznótor folyt le tegnap Szabolcsban. *Szűcs* Péter szabolcsi lakos házában öltek sertést s míg kint az udvaron nagy üstben zsírt olvasztottak s bent a szobában a vendégek az áldomás ivással voltak elfoglalva, a gazdának másfél éves, *Kati* nevű leánya kint játszadozott az udvaron s egy óvatlan pillanatban oly közel talált menni az üsthöz, hogy fejével bele esett a forró zsírba. A szájalomraméltó leányka oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy néhány órai szenvedés után belehalt sebeibe. A vizsgálat megejtése végett *Forray* Valér tb. főszolgabíró és *Trixler* Rudolf dr. járásorvos a helyszínére utaztak.

— **(Eső és hó.)** Odafent a felhők között némelykor furcsa históriák történnek. *Jupiter Pluvius* s az ő fegyelméletlen alattvalói gyakran szinte megérthetetlen meglepetéseket szereznek e piszkos sárteke lakóinak s figyelembe sem véve a kalendárium jelzéseit halomra döntik az időjárások jövendöléseit s midőn közönséges halandók számítása szerint, csikorgó hónap, fagnak kellene lennie, ime nálunk most a lehető legpocsokabb őszi idő járja. Huszonnégy óra óta megeredt nálunk az eső, eleinte csak úgy, mintha a lassan szitáló eső rövidesen apró hópelyhekké készült volna fagni, de aztán hirtelen megenyhült az idő s ránk köszöntött egy rémségesen komor őszi nap, melyen erős zápor mosta sárossá a járdákat. S ma midőn, e sorok írónak, az égből egyre hull az eső, a vízfolyásokban vastag, piszkos hullámokban hömpölyög alá a víz s hiába mutat a naptár »téli idényt,« nálunk ős van, mély megszorító, melancholikus ős! Délután aztán hirtelenül télire vált az időjárás, a mely szűrűn hullott az eső, oly hatalmas zavarodó pelyhekben szállott alá a hó, szóval olyan idő köszöntött ránk, melyben még azt a bizonyos kutyát sem szokták az ajtó elé kergetni!

— **(Baleset a bányában.)** Mint értesülünk *Végh* István hirdi lakos, vágár, a napokban a somogyi kőszénbánya »Rücker« aknájának második szintjén szénfejtéssel volt elfoglalva s ez alkalommal az egyik »támasz-

ték« levált a padlatról s *Végh* fejére esett, kit súlyosan sérülten szállítottak haza. Az orvos véleménye szerint, a szerencsétlenül járt bányamunkás agyvelőrázkodást szenvedett.

— **(Faköpenyeg a Mannlicheren.)** A Mannlicher-puskának, a melyet oly tökéletesnek hirdettek a katonai szakkörök, két nagy hibája van. Először erősen rug, másodsor meg öt-hat lövés után csöve annyira átmelegszik, hogy égeti az ember kezét. Ez utóbbi bajon most úgy akanak segíteni, hogy faköpenyegyet csináltatnak a Mannlicher csövére. Ez azonban még csak két év múlva lesz, addig pedig még az is megeshetik, hogy a csendőrségnek adják a Mannlichert, a katonák kezébe pedig valami — újabb puskát nyomnak, a mi megint el fog nyelni egypár milliót.

— **(Baranyavármegye küldöttsége Bács-Bodroghvármegyében.)** *Latinovics* Pál, a szomszédos Bács-Bodroghvármegye és Zombor szab. kir. város új főispánja e hó 12-én tartja a vármegyénél installációját. Ennél az ünnepélyes aktusnál Baranyavármegye küldöttségileg képviselteti magát. A *Kardos* Kálmán vezetése alatt álló küldöttség tagjai: dr. *Darócy* Aladár és *Stajevics* János országgyűlési képviselők, *Iványos* Soma, *Mándy* Béla és *Országh* Lajos vármegyei bizottsági tagok, *Krassnay* Mihály és *Szinkovich* Károly járási főszolgabírók. Dr. báró *Fejérváry* Imre főispán akadályozva van a küldöttség vezetésében, mert az installáció napján vármegyénk rendkívüli közgyűlést tart, a melyen ő elnököl.

— **(Vasárnapi munkaszünet és a pékek.)** A kereskedelmi m. kir. miniszter a pékiparral foglalkozóknak megengedte, hogy ipari munkálataikat vasárnap d. e. 10 óráig végezzék, a magánosok részére a sütést déli 12 óráig végezhetik, de csak oly alkalmazottjukkal, ki erre önként vállalkozik. Kenyeret, péksütteményt egész nap árusíthatnak el, s a munkát a munkaszünetes napon éjjeli 11 órakor kezdenek meg.

— **(Kinevezés.)** A m. kir. pénzügyminiszter *Rösler* Károly eszéki lakost ideiglenes minőségű díjtalan kir. pénzügyi számgyakornokká nevezte ki az eszéki kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez.

— **(Betörés.)** *Goldarbeiter* Samu, kisköszegi lakos boltjának ajtaját a múlt éjjelek egyikén ismeretlen tettesek fölfeszítették és elvittek a boltból 20 K. készpénzt és 15 K. értékű pálinkát. Az ismeretlen betörőket nyomozzák.

— **(A közös hadsereg ruházata.)** A közös hadsereg ruházata dolgában néhány újítás történt. A tábori sipkát ezentúl könnyebb és finomabb posztóból készítik. A lovasság új nyeregterítőt kap, amelyre teljesen ráillik a nyereg. A gyalogsági csákót és a vadászkalapot ezentúl finomabb nemezből készítik, ami által nemcsak szebbek lesznek, hanem könnyebbek is. Egyéb újítást is terveznek, de egyelőre kipróbálják, vajjon beválnak-e. Így már egy esztendővel ezelőtt új formájú dragonyos sisakkal tettek próbát, de a minta nem igen talált kedvező fogadtatást a csapatoknál s ezért újabb modellt csináltattak. Azt tervezik továbbá, hogy a lovasság részére kerek galléros köpönyegeket csináltatnak. Ezeket a köpönye-

geket egyes csapatoknál már egy esztendő óta viselik. Azonkívül kétféle mintájú karabély tartóval tesznek kísérletet. Itt elsősorban azt vizsgálják, hogy a tartó olyan legyen, hogy a karabélyt minél gyorsabban le lehessen venni a vállról. Végül megemlítjük, hogy a lovaságnál, tűzérségnél és szekerescsapatnál azt tervezik, hogy a kardot ezentúl ne a diszkabát alatt, hanem a diszkabát, illetve a kabát fölött viseljék.

— **(Egyházi választás.)** A kaposmérői ev. ref. egyházközség lelkipásztorává Kovács Bertalan kálmáncsai lelkészt, a belső somogy megyei egyházmegye tanügyi bizottságának elnökét választották meg.

— **(Borkiállítás Baján.)** A bajai borkiállítás rendező bizottsága most küldte szét a kiállítás részletes programját, melyből a következőket közöljük: A kiállításban, mely 1902. évi január 5—6. napjain lesz, részt vehet minden bajai és bajavidéki homoki szőlőbortermelő ó és új borokkal, gyümölcs, törköly, seprő- és borpálinkával és mindennemű házilag preparált szeszes itallal, ha kiállítási szándékát 1902. január 3. napjáig bejelenti. Beküldés január 4. déli 12 óráig terjed. Küldemények és tudakozódások Gyümölcsészet Baja címzendők. Sem a bajai, sem a vidéki bortermelők térdíjat nem fizetnek: szőlő- és borgazdasági eszközök és anyagok után sik területen négyzet méterenkint: bajaiknak két korona, nem bajaiknak négy korona; fal terület bajaiaknak egy korona, vidékieknek két korona m²-kint. Díjazás: a kiállított tárgya-

kat diszoklevél, ezüst- és bronz éremmel, valamint dicsérd oklevéllel, esetleg pénzjutalommal díjazák. Azután a bortermelők bormenyiségeiket, ezek minőségét és árát is bejelentik, az értékesítés megkönnyítése céljából az egyesület kiállítási irodája az eladást és vételt úgy a kiállítás tartama alatt, mint esetleg ezután is díjtalanul közvetíti.

— **(Egy kis statisztika.)** A m. kir. központi statisztikai hivatal Havi-Közleményeinek legújabb füzeté szerint október havában a magyar birodalomban 11.566 házasságot kötöttek. Csupán a magyar anyaországban kötött 10.474 házasságot véve szemügyre, konstatálhatjuk, hogy az 1901. év október hónapja valamivel kedvezőbb volt a házasságkötésekre, mint az 1000. év ugyane hónapja, a mely 10.324 párt egyesített. A 10.474 házasságkötésből aránylagosan a legnagyobb rész a Duna-Tisza közére esik, a legkisebb a Dunántulra. A vármegyék közül aránylag Békés vármegyében kötöttek a legtöbb házasságot, a legkevesebbet Liptó vármegyében. Városaink közül a házasságok számaránya tekintetében Zomboré az első, a hol 43 házasságot kötöttek, míg az utolsó helyet 8 házasságkötéssel Fiume foglalja el. Magyarországon októberben 1245 vegyes házasságot kötöttek. A keresztény-zsidó házasságok száma 27, mely számból 14 esetben keresztény nőlegény vett el zsidó leányt, 13 esetben pedig keresztény leány lépett zsidó nőlegénnyel házasságra. — Október hónapban a magyar korona országában élve született 61.800 gyermek, halva

1214. Hét évnél fiatalabb korban 18.302-en, hét évnél idősebb korban 17.047-en haltak el. A halálozások összes száma 35.349, a népesség természetes szaporodása tehát 26.451. A közölt számokból Horvát-Szlavonországra 7858 élve, 174 halva születés, 2593 hét éven aluli, 2085 hét éven felüli halálozás és 3180 főnyi szaporodás esik. Csupán a magyar anyaországnépességét tekintve azt látjuk, hogy október havában 3231-el több a szaporodás, mint a múlt év ugyane hónapjában, a mikor is 1718-al több volt ugyan a születés, de a halálozás is több volt, még pedig 4949-el; a múlt év 10. első hónapjában együttvéve azonban a szaporodás mégis 4276-al volt több, mint a folyó év első 10 hónapjában, a mikor is kevesebb volt ugyan a halálozás 22.434-el, de kevesebb volt a születések száma is, még pedig 26.710-el. A születések aránya október hónapban legmagasabb volt a Tiszántul, a legalacsonyab pedig Erdélyben. A megyék közül Nyitra vármegyéé az első, míg az utolsó helyre Hont vármegye került. Városi törvényhatóságaink közül a születések számaránya tekintetében Szabadka áll az első helyen, az utolsón Temesvár. A halandóság legnagyobb volt a Tisza—Maros-szögén, a legkisebb a Dunántul. Az egyes megyék közül Arad vármegye mutatja a legkedvezőtlenebb, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye a legkedvezőbb arányszámot. Városi törvényhatóságaink közül aránylag a legkevesebb haláleset Budapesten történt, a legtöbb Baján. A szaporodás a legnagyobb volt

gerendákból összerótt alkotmány. Ennek így kell lenni, mert habár a nép e pillanatban nem is eszmél, eljön az az idő, hogy hatalmának tudára ébred.

Nemsokára Moszkvába költöztek Tumanowék Nádiával és Neradovitsch is. Hetek, hónapok multak, de Nádiának semmi tennivalója sem akadt a nihilisták között. Nem győzte tovább türelemmel.

Izgatottan felkereste Narandowitschot.

— Elutazom Moszkvából — adta tudtára száraz hangon, egész kurtán.

— Azt nem engedem! — kiáltott közbe Neradovitsch — Hát nem sejti, hogy miért kimélem a munkától? Mert nem akarom veszélynek kitenni!

Nádia úgy érezte, hogy a remény minden virágát elperzselte szívében ez a villámcsapás: Neradovitsch őszintesége.

— Hiszen ön akkor rászédett engem, — zokogta, a kezeit tördelve. — Igen megcsalt, maga közönséges szélhámos!

— Bocsásson meg, ha megsértettem — békítette a leányt?

— Nem sértett meg ilyen nevetséges és gyáva férfi, mint ön, nem sérthet meg olyan nőt, amilyen én vagyok.

Nádia haragosan eltavozott s napokig nem mutatkozott. Végre mégis rászánta magát, hogy elmegy a titkos társaság klubjába s nyíltan megmondja, hogy szakít velük, mikor utközben az utcán Tumanowval találkozott.

Tőle tudta meg, hogy a rendőrség a nyomukban jár, három nihilistát le is tartóztatott, a többit pedig

abban a városban lakják, ahol tiszteletbeli apósa is tartózkodik. Abban állapodtak meg, hogy Zürichbe költözködjék s Nádia is hajlandó volt velük menni és most az egyszer nem használt semmit Neradovitsch minden erélye.

Néhány nappal később megtudta Olscheffsky, hogy az egyik leánya nemcsak rutul megcsalta, de Nádiát is elszöktette. Ez a csapás egy éjszaka hófehér aggastyánná változtatta az életerős katonát.

HETEDIK FEJEZET.

Elmult egy év. Egy reggelen Olscheffsky levelet kapott Nádiától, amelyben tudtára adja, hogy a nénye elvált a férjétől s visszatérnek hozzá, ha apjuk a házába fogadja őket. Milyen édes örömet érzett szívében a vén katona! Most tudta csak, hogy menyire szereti a gyermekeit. Egy hónap múlva megérkeztek. Nádia el akarta atyjával hitetni, hogy milyen sok rábeszélésbe került, míg nénjét rá tudta venni e lépésre, de Alexandra már őszintebb volt és tövéről-hegyére elbeszélte a sorsát.

Fogyott a pénz hamar Zürichben is s egy szép nap a faképnél hagyta a férje és tovább állott a kedvesével és a felesége megmaradt vagyonszájával.

Most már itthon volnának, de mitévők legyenek? Aira gondolni sem akartak, hogy a kisvárosi lányok életmódjába beletörődjenek. Néhány nap múlva találkoztak a sétatéren Tumanow herceggel, aki hallván az esetüket felajánlotta nekik otthonul a házat. Mikor apjuk ezt meg-

a Dunáninnen, a legkisebb a Tisza—Maros szögén. A megyék közül Bereg, a városok közül Szabadka szaporodott legjobban, Baján a halálesetek száma felülmulta a születéseket. Októberben a magyar anyaországban 65 oly község volt, a melyekben a halálozások a születéseket több, mint 5 el multák felül.

— **(Gyermekek ellátása és gondozása.)** Vármegyénk főispánja az állami gyermekmenhelyek szervezése, illetve a közellátásra szorult gyermekeknek egyes községi lakosoknál leendő kihelyezés útján történő állami gondozásba vétele céljából fölhívta a járási főszolgabirákat, hogy járásuk azon községeiben, melyekben a népesség nagyobb száma és vagyoni viszonyaiknál fogva a gyermekeknek legalább is 10-et meghaladó számát megbízható családoknál elhelyezhetőnek vélik, a gyermekek elfogadására vállalkozó és gyermekek ápolására alkalmas nőket a községi előjáróságok, illetve a körorvos közreműködésével összeírják.

— **(Verekedő cigányok.)** A dombovári vásár napján délután három óratájt egy csapat cigány a vásártéren a Bucski-féle korcsma előtt csinos zenebonát rendezett, mely hogy csak komolyabb verekedéssé nem fajult, csak a csendőrség gyors közbelépése akadályozta meg. A csendőrök a tetteseket elfogták: Kovács Burka György, Szalai Pomác Ádám, Barát Lajos, Horvát Mihály, Kovács Burka László és Bebesi László személyében és a szolgabíróságra kísérték, a hol két napra elcsukták, aztán haza toloncolták őket.

— **(Vasuti előmunkálati engedély meghosszabbítása.)** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az eszéki lóvasut részvénytársaságnak az Eszéktől Kis-Kőszegig (Batináig) tervezett keskenyvágányu gőz-, esetleg villamos üzemű vasutvonalból Herceg-Szóllósnél kiágazó és Karancs községen át Baranyavár-Monostor állomásig vezető szárnyvonalra meghosszabbított előmunkálati engedély érvényét további egy év tartamára meghosszabbította.

— **(A pécsi jótékony nőegylet)** választmánya ma délután 3 órakor tartott ülésében elhatározta, hogy a népkönyvtár, mely az idén a Matessa-árvaházban lesz elhelyezve, vasárnap, december hó 15 én fogja megnyitni. A „karácsonyfa“ adományok kiosztása a szegények részére f. december hó 22-én (vasárnap) fog végbemenni. Több kisebb folyó ügy letárgyalása után Sável Kálmánné elnök, ki Nagyváradra költözése folytán kénytelen megválni ezen díszes, de sok körültekintést és fáradságot igénylő állásától, meghatottan bucsuzott el a választmánytól és az egész egyesülettől, melynek 14 éven át fáradhatatlan buzgó tagja volt. — A szép számmal egybegyűlt választmányi tagok könyves szemmel hallgatták az elnöki bucsuszt, melynek elhangzása után Krasznay Mihályné köszönte meg a távozó elnökön önzetlen s fáradságot nem ismerő munkálkodását, kinek indítványára őt a választmány örökös disztagnak egyhangutag megválasztotta.

— **(Gyermekölés.)** Jäger János, Kácsfalu községhez tartozó zudrás-pusztai lakos följelentést tett, hogy Kovács Róza ugyanottani hajadon ujdonszült leánygyermekét meg-

fojtotta és a mezőn elásta. A leányt, a ki beismerésben van, letartóztatták s a megölt gyermek holttestét keresték. De nem akadtak rá, mert a leány nem tudta a helyet, a hol leánykáját elásta, határozottan megmutatni. A vizsgálat folyik.

— **(Pályázat járásorvosi állásra.)** Nyudijazás folytán, jövő évi január hó elsején megüresedik a baranyavári járás, járásorvosi állása, melyre a vármegye alispánja pályázatot hirdet. Az állással járó javadalmas évi ezer korona fizetés, háromszáz korona lakbér és hatszáz korona utiátalány. Pályázati kérvények Baranyavármegye főispánjához f. évi december hó huszonkettedikéig adandók be.

— **(Lopások.)** Duna-Szekcsőn Peteli Istvántól, zártlan szobájának zártlan szekrényéből elloptak 80 K. készpént. A csendőrök a tolvajt Balog Lajos dunaszekcsői lakos személyében kinyomozták, ki tettét azzal ismerte be, hogy a pénzt elmulatta. — *Peceljanin* Péter izségi lakostól egy zsák búzát loptak el. A tolvajokat, névszerint *Bosnyák* Márk és *Ilcskov* Ádám izségi lakosokat följelentették.

— **(Megbecsülhetetlen)** az a gazdag raktár, mely Schönwald Imre ékszerészünk üzletében állandóan rendelkezésre áll, különösen gazdag választék meglepő finom brillant butonok és gyűrűkben, elegáns és művészies kivitelű arany óraláncok, a legfinomabb párizsi és svejci zsebórák, fölhívjuk e tárgyakra a nagy közönség figyelmét.

hallotta. valósággal dühöngeni kezdett, de Nádia hamarosan lecsendesítette.

— Hát mond, apa — szólt — mi különöset találasz akár te, akár másvalaki abban, ha Alexandra az igazi urához költözik?

És így történt.

A legelső ember, akivel Nádia Tumanownál találkozott, Neradowitsch volt, aki most már letette az álarcat. Az iskolából elbocsájtották minden indokolás nélkül. Nem tudta, hogy a rendőrség már szemet vetett-e rá s az első néma fenyegetés volt-e az, hogy az állásától megfosztották, vagy csak az új igazgatónak nem volt rokonszenves a személye? Most már vakmerőbben, majdnem egészen nyíltan dolgozott s a déli részek nihilistáinak a fejévé lett.

Nádia mindjárt a ráköszöntés után heves szemrehányást tett neki, hogy az ő rábeszélése okozta szomorú sorsukat.

— Hát én küldtem magukat Zürichbe? — mentegetődzött Neradowitsch. — Hanem sokkal okosabb lenne ha arról beszélne, hogy mit szándékozik most már tenni?

— Még nem tudom.

— Eljöhet az idő, talán nem is sokára, hogy szükségünk lesz magára, Nádia.

Többet nem mondott. Kezdetnek — gondolta — ennyi éppen elég. Azok között a fiatal emberek között, akik a sógora házáat látogatták, volt egy visszataszítóan rút legény is, akinek erősen hajlott orra rögtön elárulta sémi származását. Goldstein Ráfáel a neve. A nagy szegénysége egészen érzéketlenné tette a veszélyekkel szem-

ben, vad indulatossága és tüzes fantáziája pedig a titokzatos események felé sodorták, amelyekben szerepet kívánt magának.

Vitkozás közben egyszer ellenkezni próbált vele Nádia, de Goldstein letorkolta:

— Mit beszélt maga össze-vissza? Hát nem tudja, hogy elvesztünk? Semmink sincs, csak a pusztá nyers erő a mienk. Ha célt akarunk érni, akkor semmiféle bűnténytől sem szabad visszariadnunk! Hallja? Se bűnténytől, se bosszuállástól!

Még az nap megkérdezte Nádia Neradowitschtól, hogy mi szándéka van vele.

— Már nem vagyok gyermek — mondta Nádia. — Jogom van ahhoz, hogy megtudjam, valamelyes politikai gyilkosság végrehajtását akarja-e rám bízni avagy tétlenségre akar kárhozottatni.

— Ne beszéljen ilyen hangon Nádia. Nem tudja, mit jelent az, ha a bizalmasunk akar lenni. Eszközünknek adta oda magát egész életére, mert aki egyszer a mienk lett, az többé el nem szakadhat tőlünk.

Nádia most már türelmetlenkedve követelte, hogy teljesítse kívánságát.

— Ám legyen — szólt Neradowitsch. — De e perctől kezdve, igérje meg, se családja, se akarata nincs többé. Amit követelünk, azt teljesítenie kell.

Nádia némán hallgatta.

— Ugy-e, azt hiszi — folytatta Neradowitsch — hogy ez a város ment minden forrongástól, nihilistamozgalomtól. Pedig minden utcájában folyik az aknamunka s egy szép napon úgy összedől, mint a szuette

A KRONDORFI A LEGJOBB NYÁLKAOLDÓ GYÓGYVIZ.

Művészet, irodalom.

⊙ **New-York szépe.** Ez a bájos angol operette nálunk már annyiszor került színre, s mégis mindig vonz publikumot. A kedves dallamok vonzóerejét azonban tegnap természetesen hatványozta az a körülmény, hogy a címszerepet *Szojer Ilonka* játszotta s így tegnap az utolsó helyig zsúfolt ház előtt tértette meg a szép *Violette* a feslett erkölcsű ifjú *Brouson*t. Mondanunk sem keli talán, hogy a vendégművésznőt mily lelkes ovációban részesítette a színházi publikum, mely minden dalát megismételtette *Szojer Ilonkának*, ki nek színreléptekor két remek virágcsokrot nyújtottak fel az orchesterből. Az egyik nemzeti színű szalagdíszszel a: »Pécsi Nemzeti Kaszinó« bokrétája volt. *Szojer Ilonka* tegnap este a pécsieknek nemcsak mint pompás operette énekesnő szerzett műélvezetet, hanem valóban graciózus tancával is sok tapsot aratott. S nem csupán a konvencionális udvariasság mondatja velünk azt, hogy *Szojer Ilonka* pompás táncosnő is, mert hiszen tegnap este alkalmunk volt meggyőződni arról, hogy könnyed, díszkrét s koreografailag is művészi táncra mily szünni nem akaró tápsviharra ragadta a közönséget, mely őszintén szólva, — nagy édeklődéssel tekint a vendégművésznő »Gésák«-beli szereplése elé, éppen a tánc miatt. Nos hát, *Szojer Ilonka* tegnapi szereplésével már teljesen eloszlatta a netán feltámadt aggályokat. A többi szerepekben társulatunk operette személyzetét láttuk, melynek köréből ki kell emelnünk *Kapossy Józsa* kedves, közvetlen »Fifi«-jét, melylyel *Kapossy Józsa* tegnap este sok tapsot aratott. A többi szereplők is teljes mértékben kiérdemelték a közönség elismerését.

Folyó szám 75. Idénybérlet 75. Páratlan bérlet

Nemzeti színház.

Ma, szerdán, december hó 11-én:

Ikrek.

Operette.

Személyek:

Boniface, gazdag normandiai bérlő . . .	Nádasy József
Gaudichard, vendéglős	Pesti K.
Gontran de la Tourette, hadnagy . . .	Mezey Andor
Robert Dechamps, barátja	Kozma Pista
Beauvisage báró, bankár	Kardos A.
Bechampe, birtokos	Szilágyi A.
De la Tourette, márkai	Vágó Béla
Clara Gaudichard)	ikertestvérek : <i>Szojer Ilonka</i>
Cecile Gaudichard)	
Catherine, Boniface felesége	Szirmay Olga
Gaudichardné	A. Nagy Vilma
Manon, Clára barátnője	Staud Margit
Colette de la Tourette	Acél Szidi
Therese de Saint Clari	Csige Ilonka
Mariette	Pataki Vilma

Csütörtökön, december hó 12-én:

A minta férj.

Vigjáték.

Pénteken, Mintaférj.
Szombaton, Boccaccio.

Országgyűlés.

— **A képviselőház ülése december hó 10-én.** (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) A Ház mai ülésén *Dániel Ernő* elnökölt, ki az ülés megnyitása után bejelentette *Ga- gern* képviselő mandátumának megsemmisítését.

A munkások kérvényénél *Ballaghy* szerint a kormány híven teljesítette kötelességét a munkásokkal szemben, de a munkásoknak is tenni kellene valamit. A magyar munkás éhhalál, a pesti munkások meg pláne kommunisták. A kérvény hangját vissza kellene utasítani.

Ernszt néppárti képviselő, *Pichlerrel* és *Vázsonyival* polemizál s a kapitalizmus ellen érvel.

Károlyi Sándor gróf szerint momentán és állandó munkanélküliség van. A momentán bajon a társadalom könnyen segíthet. Az állandó munkahiány bajainak orvoslásával a kormány komolyan foglalkozik, melynek akciója elé bizalommal tekint.

Bartha Ferenc szerint a Ház sohasem foglalkozott komolyan a munkanélküliekkel s így kívánatos volna már a sürgős intézkedés.

Szell Kálmán kétségtelenül fontosnak tartja a munkanélküliség kérdését s kijelenti, hogy a kormány minden lehetőt el fog követni a nyomor és munkanélküliség enyhítése és az ipar fellendítése érdekében. A budapesti munkások helyzetét — szerinte az építkezések szünetelése okozta. A közös vámtérület nem oka a pangásnak. A kormány már most sokat áldoz a munkások érdekében, helyteleníti a munkaerő túlfeszítését. Szociális javaslatok benyújtása esetére beleegyeznek külön szociális bizottság kiküldésébe s kéri a bizottság javaslatának elfogadását. (Éljenzés.)

Csávolszky a munkások elégedetlensége és kétségbeeséséről szól.

Ivánka Oszkár kiáltja: »Izgatás ennek az oka; magának ebben sok bűne van, majd leleplezzük!«

Óriási lárma keletkezett erre, elnök csönget. *Csávolszky* nem jut szóhoz és leül.

Lukács pénzügyminiszter cáfolja *Pichler* egy állítását s ezután következik a szünet.

TÁVIRAT.

— **Uj politikai affér.** (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) *Csávolszky* Lajos, egy a mai ülésen elhangzott közbeszólásért provokáltatta *Ivánka* Oszkárt.

Laptulajdonos	Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTAV	PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF	kiadó.

Hirdetések.

Szőlővessző vétel.

Veszünk **30—40000 első osztályu min. szokványu fajtisza**

egyéves gyökeres **SOLONIST.**

Spitzer Ignác fiai

KISMARTON. (Sopronmegye.)

Czímre tessék figyelni!

Legfinomabb **női czipők** zerge lack és schevro 1.50—2.50 frtig,

Ugyanaz **férfi czipőkben** 2—3 „
Gyermek czipők 0.25—1.50 „

Ma érkeztek meg a fehér-sima, redős és szines-redős mellü férfi- ingek, amely előbb 2.50 frt, 3 frt volt, az most 1.25 frt mig a készlet tart.

Hallatlan olcsóság!

Tisztelettel

Szécsén R.

Irgalmasok-utca 12.

!! **Éppen most jelent meg !!**

A Pécs szab. kir. város és határában levő épületek jegyzéke

(Háztulajdonosok névjegyzékével)

ára 2 korona.

Kapható lapunk kiadóhivatalában.

FEHÉR BÉLA

butor raktára

Pécsett, Apáca-u. 2. szám alatt
a takarékpénztári uj palotában.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát **teljes hálószoba, ebédlő és Salonberendezésekben,** ugyszintén ottománok, ebédlő divánok, lószőr és afric matracok, tükrök, képek, nádszékek és vasbutorokban.

Sehol nem létező, rendkívül olcsó árak mellett.

Hitelképes egyéneknek részletfizetésre is.

Üzlet-megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy **Indóház-utca 19. szám alatt** (Fülöp-féle házban)

fűszer- és csemege-üzletet

nyitottam, melyet a mai kornak megfelelően rendeztem be és azon fogok iparkodni, hogy t. vevőimet a **legjobb és legolcsóbb áruk** lelkiismeretes kiszolgálásával teljesen kielégítek, miért is a n. é. közönség nagybecsű pártfogását kéri, teljes tisztelettel

SCHÖBERL JÁNOS

fűszer- és csemege-kereskedő.

Bodegámban

saját termésű pécsi új boraimat, továbbá Jancsics Sándor siklósi hírneves bortermelő ó- és új borait hordókban, úgy **palackokban is árusítom.**

A „GÓLYÁ”-hoz czimzett üzlet

Király-utca (Vasváry-féle ház.)

Női kelméket, női kabátokat, szőnyegeket, ágyterítőket, függönyöket és minden más raktáron levő **divat-cikkeket** a **karácsony és újévi vásár** alkalmával mélyen leszállított árban elárusít.

HIRDETÉSEK

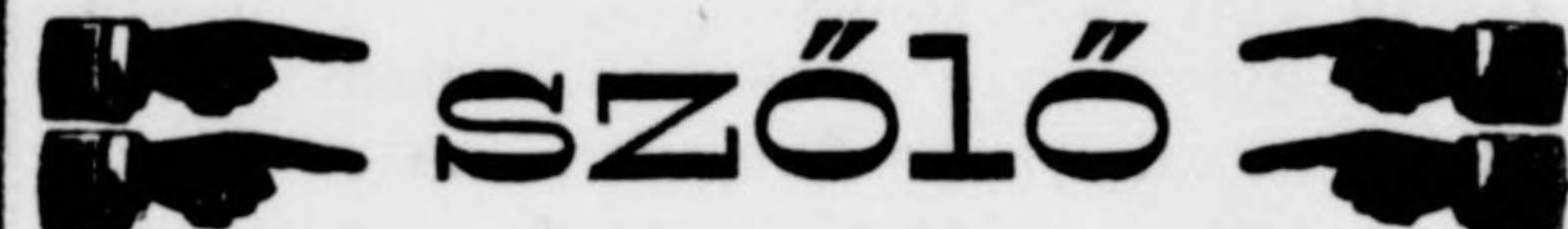
• • • • • **JUTÁNYOS ÁRON A**
KIADÓHIVATALBAN • • • • •
• • • • • **VÉTETNEK FEL.**

A Széchenyi-tér közelében

két ház

célszerű **lakásokkal** és **kerttel** egy a város közvetlen közelében fekvő

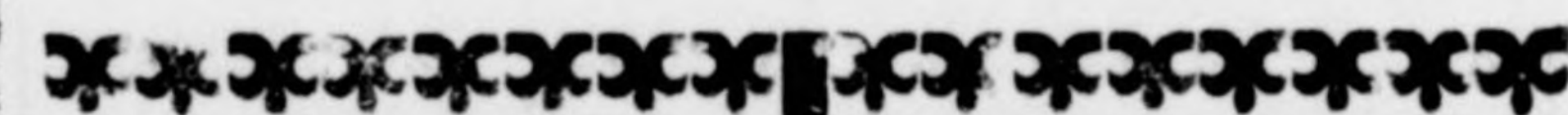

szőlő **kényelmes nyaralóval** és több

ház hely

előnyös föltételek mellett **eladó.**

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Pécsi kölcsönös segélyező-egylet

(Pécs, Király-utca 23. sz. saját ház.)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miként **az előjegyzések a pécsi kölcsönös segélyező-egylet XXXVII. évtársulatának törzsrészevényeire** a mai nappal kezdetüket vették s e célból az **alírási levek** az intézet helyiségében a rendes hivatalos órák alatt (vasárnapokat és ünnepnapokat kivéve **d. e. 9—12 óráig kitéve** vannak).

Az ujonnan keletkező 1902. évi 37. évtársulat, épp úgy, mint a korábbi harminczhat évtársulat: **6 évre terjed** s így az egy-egy részletre megállapított **1 korona hetét 6 éven át fizetendő.** A befizetések emez új évtársulatra 1902. évi január 2-án kezdődnek s a második hét végéig azaz: **1902. évi január hó 11-ig** teljesíthetők anélkül, hogy az alapszabályokban megállapított késedelmi pótlékot az egyheti mulasztásért fizetni kellene. **A törzsrészevények a 6 évi ciklusra egyszerre is befizethetők** s ez esetben egy-egy törzsrészevény után — a 6 évre megjáró 312 korona helyett **276 korona fizetendő.**

Az előjegyzés alkalmával minden egyes aláírt törzsrészevény után **2 korona beíratási díj** lesz fizetve.

Az aláírók, tekintet nélkül a jegyzett törzsrészevények számára, az intézet rendes tagjai — részvényesei lesznek s ezért köztük — hat év letelte után — a megfelelő kamat s az elért összes tiszta a nyereség, a jegyzett törzsrészevények arányában teljességgel jut elosztásra.

A „Pécsi kölcsönös segélyező egylet” tagjainak további rendelkezésig magán kötlevel váltó, kötvény, kézi és jelzálog folyószámla kölcsönöknél nemkülönböztetve a hatodik, vagyis utolsó évtársulat előlegkénti visszafizetésénél a rendes számlázási időig **6%-ot** számít.

Továbbá tagjainak a kölcsöntőke és kamatok könnyebb visszafizetése céljából a hitelnyújtás újabb nemét honosítja meg, ugyanis jelzálog, értékpapir biztosíték vagy kötelezvényekre kezesség mellett részletenként **360 korona** előleget nyújt, oly módon, hogy e tartozás hetenkénti **1 korona** tőke törlesztés és **42 fillér** kamat, vagyis hetenkénti **1 korona 42 fillérrel** **6 év** alatt visszafizettetik.

Elfogad rendes takarékbetéteket is (2 koronától bármily magas összegig)

s eme betéteket, rendes körülmények között ha kisebb összegekről szólnak, kívánatra, **felmondás nélkül**, nagyobb összegeket pedig, a lehető legrövidebb felmondási idő igénybevételével fizeti vissza

s az ily takarékbetétek után 4% kamatot fizet.

A betétek után kivett **10%** tőke kamatadót a betevő megterhelése nélkül az intézet maga fedezi.

A vidéken lakó egyesületi tagok s ügyfelek által teljesítendő befizetések megkönnyítése költségmentesítése, valamint a részükre kiutalványozandó összegeknek előnyösen való megküldése céljából a pécsi kölcsönös segélyező-egyletnek **gló számlája** van az **osztrák-magyar banknál** és **chek-számlája** a **m. kir. posta takarékpénztárnál**, mely utóbbi számlára szóló befizetési lapok egyszerű lekérésre, bárkinek is megküldve lesznek.

Mindenemű üzleti közlésekre vonatkozó, vagy más egyéb felvilágosítással az intézet vezérigazgatója mindenkor legnagyobb készséggel szolgál s ugyancsak rá, illetve az intézet helyiségeiken, megszerzethetők az **egyesület alapszabályai is**, akár személyesen, akár levél útján kívántatnának.

Kelt a pécsi kölcsönös segélyező-egylet 1901. évi november 28-án tartott igazgatósági üléséből.

KINDL JÓZSEF,
vezérigazgató.